

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a Szűcs & Durgó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Vince ügyvéd) által képviselt **felperesnek** az OITH Jogi Képviselési Főosztály (ügyintéző: dr. Kiss Sándor jogtanácsos) által képviselt I.r. és II.r. **alperesek** ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Zala Megyei Bíróság által 2009. április 9. napján meghozott 1.P.22.118/2008/22. számú ítélet ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az I.r. - II.r. alperes részére egyetemlegesen járóan 6.000 (Hatezer) Ft másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Megállapítja, hogy a teljes személyes költségmentes 100 %-os mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédi díja a felperest terheli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes módosított keresetében a Ptk.349.§-a alapján az I.r. alperest kérte kötelezni a 10 hónap letöltött szabadságvesztés büntetése miatt 500.000 Ft vagyoni kár és 1.800.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére, míg a II.r. alperest 25.000 Ft vagyoni kár és 200.000 Ft nem vagyoni kár megfizetésére.

Az I.r. alperes vonatkozásában előadta, hogy a Soproni Városi Bíróság B.384/1991. számú, 10 hónapi összbüntetési börtönbüntetése az elfogatásakor álláspontja szerint elévülés miatt végrehajthatatlanná vált. Hangsúlyozta, hogy a kibocsátott elfogatóparancs ügyviteli jellegű intézkedés és az elévülést nem szakítja meg.

A II.r. alperes vonatkozásában a kártérítés jogalapjaként arra hivatkozott, hogy a Veszprémi Városi Bíróság Bk.1132/2004/4. számú összbüntetési ítélete alapján 15 napos késedelemmel történt meg a szabadítása, holott az összbüntetési ítélet meghozatalakor már tudnia kellett a bíróságnak, hogy azt kitöltötte.

A felperes személyesen fenntartotta azt a keresetét is, amelyben előadta, hogy 5 hónapnyi többlet letöltött szabadságvesztés mutatható ki nála, ez után pedig neki kártérítés jár. Azt nem jelölte meg, hogy melyik alperessel szemben.

Az I.r. és II.r. alperesek a felperes módosított keresetének az elutasítását kérték.

Az I.r. alperes előadta, hogy a Soproni Városi Bíróság B.384/1991. számú ítéletében kiszabott 20 havi börtönbüntetés végrehajthatósága elévülési idejét megszakította az 1995. február 28-án a felperes ellen a I.rendű alperes Büntetés-végrehajtási csoportja által kibocsátott elfogatóparancs. Ezt a tény több jogerős bírósági határozat is megállapította. Ezért ezen büntetés végrehajtására jogszerűen került sor, jogellenes magatartás hiányában pedig kárfelelősség nincs.

A II.r. alperes is kérte a felperesi kereset elutasítását arra hivatkozással, hogy a Bk.1132/2004/4. számú összbüntetési ítélet jogerőre emelkedése után a szabadítást haladéktalanul elrendelte a bíróság, a jogerősítésig pedig a szabadítással kapcsolatosan intézkedési kötelezettség nem terhelte. Így jogellenes magatartás hiányában a kártérítési felelősség jogalapja hiányzik.

A megyei bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperes, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. és II.r. alpereseknek együttesen 10.000 Ft perköltséget.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperesi módosított kereset elbírálásánál a Ptk. 349. § /1/ - /2/ és /3/ bekezdésében foglalt szabályok az irányadók. A felperes a jogorvoslati lehetőséget az I.r. alperessel szembeni kereset tekintetében igénybe vette, míg a II.r. alperessel kapcsolatban érvényesített igénye során ennek nincs relevanciája, mivel jogorvoslati lehetőség nem volt.

Az I.r. alperessel szemben érvényesített kereset körében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Soproni Városi Bíróság B.384/1991. számú 10 hónapos összbüntetésével kapcsolatos végrehajthatóság elévülésére történő felperesi hivatkozás nem megalapozott, mivel az ügyben eljáró büntető bíróság több jogerős határozatában is megállapította, hogy az elévülés ezen összbüntetési határozat vonatkozásában nem következett be. A megyei bíróság álláspontja szerint az elfogatóparancs kibocsátásakor hatályos Btk. 68. § /3/ bekezdése szerint az elévülést félbeszakítja az elítélt ellen a büntetés végrehajtása végett tett intézkedés. Téves a felperes azon álláspontja, hogy az elfogatóparancs olyan ügyviteli intézkedésnek minősül, amely az elévülést nem szakítja félbe.

A megyei bíróság álláspontja szerint az elfogatóparancs nem ügyviteli jellegű hatósági intézkedés, hanem a büntetés végrehajtásának érdekében tett jogkövetkezménnyel járó intézkedés, így az elévülést félbeszakítja. Az elévülés 1995. február 28-án a végrehajthatóság tekintetében megszakadt, s az elévülési idő újra kezdődött. Az új ismételt 5 év figyelembevételével 2000. február 17. következett volna be, azonban 2000. február 12-én a felperest elfogták. Így elévülés hiányában az ítélet végrehajtható volt. Erre figyelemmel az I.r. alperessel szemben előterjesztett kereset körében a jogellenes magatartás nem áll fenn.

A megyei bíróság megítélése szerint a II.r. alperesnek az összbüntetéssel kapcsolatos eljárása - bár a felperes szabadítása késedelmet szenvedett - sem tekinthető jogellenesnek. A felperest 2004. július 13-án szabadították, az értesítőt a Bv-Intézet 2004. július 12. napján vette át. Kétségtelen, hogy az összbüntetési ítéletkor már az abban kiszabott szabadságvesztést betöltötte a felperes, azonban az összbüntetési ítélet meghozatalakor az még nem volt jogerős. A határozatot a felperesnek és az ügyésznek is

kézbесíteni kellett, ezért az összбüntетési ítélet csak 2004. július 12-én emelkedett jogerőre.

A felperes az összбüntетési ítélet kelte és a szabadítás között eltelt 15 napra - 2004. június 28-tól 2004. július 13-a között - igényelt kártérítést. A megyei bíróság álláspontja szerint az eljáró bíróságot nem terhelte az összбüntетési ítélet meghozatalakor az a kötelezettség, amely a Be. 2007. június 1. napjától hatályos módosított 574. § /3/ bekezdése tartalmaz az ilyen jellegű túltöltések elkerülése érdekében. Az összбüntетési határozat meghozatalakor nem volt lehetőség a túltöltés elkerülése érdekében a szabadságvesztés végrehajtásának a félbeszakítására, mivel az összбüntетési ítélet meghozatalakor az akkor hatályos Be. 574. § /3/ bekezdése ilyen rendelkezést még nem tartalmazott.

A fentiek alapján a II.r. alperes részéről sem állapítható meg jogellenes magatartás, ennek hiányában pedig kártérítési felelősség sem terheli.

A megyei bíróság alaptalannak találta a felperesnek az 5 hónap szabadságvesztés túltöltéssel kapcsolatos keresetét is. Álláspontja szerint ez a kereset ezért sem bírálható el, mivel a felperes nem tudta megjelölni, hogy melyik alperessel szemben kívánja ezt az igényét érvényesíteni. Ugyanakkor a Magyar Állam ellen indított kártérítési perben a bíróságok megállapították, hogy a túltöltött szabadságvesztés a II.rendű alperes által megítélt kártérítési ítéletben kompenzációra került. Ezen túlmenő további kártalanítási igénye azért is alaptalan, mert ezen jogerős ítélet rögzíti, hogy kétségtelen a felperes a csalás és hamis vád büntette miatt az eredeti jogerős ítéletben kiszabott két éves szabadságvesztés büntetésének kitöltését 2003. január 27-én megkezdte, azonban épp a büntetés egységessége folytán nem különíthető el, hogy ezen belül a perújításban hozott ítélet jogerőre emelkedéséig ténylegesen mennyi tartamot töltött le kizárólag az utóbb felmentéssel érintett hamis vád büntette miatt.

Ennél fogva az sem volt megállapítható, hogy a felperes az utolsó elítélése kapcsán a jogerős ítélet alapján olyan szabadságvesztést töltött volna ki és olyan mértékben, amely tekintetében utóbb a rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették és büntetését csökkentették (Fejér Megyei Bíróság Pf.20.585/2006/4. számú ítélete).

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte az ítélet megváltoztatását, és a kereseti kérelmének történő helyt adást, az alperesek kereset szerinti marasztalását. Igényt tartott a felmerült perköltség megfizetésére is.

Fellebbezésének indokolása szerint téves a megyei bíróságnak az elévüléssel kapcsolatos jogi álláspontja. A megyei bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a 2000. február 12. napján történt elfogásakor az 1991. évben kiszabott szabadságvesztés büntetésének végrehajthatósága elévült.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy 48 hónap helyett 53 hónapot töltött Bv-Intézetben. Az összбüntетési ítélet 36 hónap 15 napban határozta meg a szabadságvesztés időtartamát, míg ténylegesen 5 hónappal többet töltött jogellenesen fogva.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben a megyei bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes 6.000 Ft perköltségben való marasztalását kérték. Hangsúlyozták, hogy a megyei bíróság széles körű bizonyítási eljárás folytatott le, a keresettel érintett korábbi eljárások iratait teljes körűen beszerezte és azokat a bizonyítás anyagává tette. A bizonyítékok mérlegelésével helyesen állapította meg a tényállást, amelyből megalapozott jogi következtetést vont le.

Kiemelten hivatkoztak arra, hogy a Ptk. 349. §-ára alapított kártérítési perekben - mely büntető bíróság tevékenységével függ össze - a jogellenességet a büntető jogi anyagi és eljárási szabályok alapján kell elbírálni. A 15 napos kártérítési igénnyel kapcsolatban is helyes az elsőfokú bíróság álláspontja, mivel az akkor hatályos Be. szabály alapján a II.r. alperest kártérítési felelősség nem terheli, az ő vonatkozásában jogellenesség nem állapítható meg.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

A megyei bíróság a kereset elbírálása szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, az irányadó jogszabályokat helyesen értelmezte és alkalmazta. Az elsőfokú ítélet jogi indokolásában foglaltakat az ítéletábra az alábbi módosítással kiegészítéssel osztotta.

Helyesen állapította meg a megyei bíróság, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének akkor van helye, ha a kártérítés általános (Ptk. 339. § /1/ bekezdés) és különös feltételei fennállnak. A Ptk. 339. § /1/ bekezdésén alapuló kártérítési felelősségnek három együttes feltétele van: a jogellenes magatartás, a kár, valamint a jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés. Ezen túlmenően a Ptk. 349. §-a alapján a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

Ezen feltételek konjunktívák, tehát együttesen kell mindegyiknek fennállnia, amennyiben bármelyik feltétel hiányzik, a kártérítési felelősség megállapítására nem kerülhet sor.

A Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésében elvi élel fejtette ki, hogy a polgári kártérítési peres eljárás nem jogorvoslati fórum, annak nem lehet tárgya a büntető bíróság határozata törvényességének felülbírálata. A tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjog az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódóan, a büntető eljárás szabályai megtartásában realizálódik. A polgári jogi kártérítési felelősség megállapításához a büntető eljárás szabályainak esetleges sérelme önmagában nem elégséges. E sérelmek - ha valóban felmerültek - a büntető eljárás szabályai szerint orvosolhatók. Az ennek során született döntések felülvizsgálata polgári eljárásban nem lehetséges. Kártérítés alapjául nem szolgálhat, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben, vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja (IH. 2009. 121., BDT. 2006. 1496., BH. 2009. 9.).

A fentiek alapján az ítéletábra álláspontja szerint a megyei bíróság tévesen vizsgálta az I.r. alperes vonatkozásában a felperes azon keresetét, hogy a Soproni Városi Bíróság B.384/1991. számú összbüntetési határozatában kiszabott 10 hónapos börtönbüntetés végrehajthatósága elévült-e vagy sem. Az eljárás adatai alapján teljes bizonyossággal megállapítható, hogy az elévülés kérdésében több jogerős büntető bírósági határozat született, amelyben megállapították, hogy a fenti 10 hónapos börtönbüntetéssel kapcsolatos végrehajthatóság elévülése nem következett be. Ezen büntető bírósági jogerős határozatok pedig a jelen kártérítési perben nem bírálhatók felül, hiszen az 1997. évi LXVI. törvény (továbbiak: Bsz.) 7. §-a szerint a bíróságnak az ügy érdemében hozott határozata minden más szervre, így a bíróságokra is kötelező.

A megyei bíróság a 15 napos „túlüléssel” kapcsolatban az általa felhívott indokok és jogszabályi rendelkezés alapján helyesen utasította el a felperesnek a II.r. alperessel szembeni keresetét.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján tényként állapítható meg, hogy a Veszprémi Városi Bíróság a Bk.1132/2004/4. számú - 2004. június 28-án kelt és 2004. július 12-én jogerőre emelkedett - összbüntetési ítéletének meghozatalakor még nem volt hatályban a Btk. 574. § /3/ bekezdésének azon rendelkezése, amely szerint annak közlése végett, hogy az elítélt az összbüntetési ítélet alapjául szolgáló szabadságvesztés büntetésekből mennyi időt töltött ki, a bíróság megkeresi a büntetés-végrehajtási intézetet, és ha a kapott tájékoztatás alapján indokolt, az alapítéletek szerinti szabadságvesztések végrehajtását félbeszakítja. Az összbüntetési ítéletnek az összbüntetésbe foglalt szabadságvesztések végrehajtásának félbeszakításáról szóló rendelkezése fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. Ez a rendelkezés 2007. június 1. napjától kezdődően lépett hatályba, tehát az összbüntetési ítélet meghozatalakor még nem volt lehetőség a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakítására.

A megyei bíróság helyesen állapította meg, hogy a Veszprémi Városi Bíróságnak az összbüntetési ítéletét kézbesítenie kellett a felperesnek, illetve az ügyész részére. Ezért az ítélet 2004. július 12. napján emelkedett jogerőre. A bíróság a jogerő napján haladéktalanul értesítette a Bv-Intézetet, aki a felperest 2004. július 13. napján szabadította.

Ekként a megyei bíróság megalapozottan jutott arra az álláspontra, hogy a II.r. alperes részéről jogellenes magatartás nem állapítható meg. Így a kártérítés konjunktív feltételei hiányoznak, a kártérítés megállapítására nem kerülhet sor.

Az ítéletábra nem osztotta a felperes fellebbezési érvelését az 5 hónapos túlüléssel kapcsolatos kártérítési igény vonatkozásában sem.

Ezt a keresetet a felperes személyesen terjesztette elő, a pártfogó ügyvéd nem tartotta fenn.

A peradatok szerint ugyan a felperes nem határozta meg konkrétan, hogy melyik alperessel szemben kívánja ezt az igényét érvényesíteni, mivel az egyéb kereseti kérelmében az I. és II.r. alperesek egyetemleges marasztalását kérte, az ítéletábra ezen felperesi keresetet is mindkét alperessel szemben előterjesztett kártérítési keresetként vette számba.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján az volt megállapítható, hogy a Bk.1132/2004/4. számú összbüntetési ítéletet a Veszprémi Városi Bíróság hozta, így az I.r. alperessel szemben az ok-okozati összefüggés hiányában a kereset alaptalan.

Ezen kereseti kérelem vonatkozásában az ítéletábra megítélése szerint esetlegesen a II.r. alperes felelőssége merülhet fel.

Az ítéletábra a korábban már kifejtett jogi álláspontja szerint a polgári kártérítési peres eljárás nem jogorvoslati fórum, annak nem lehet tárgya a büntető bíróság határozata törvényességének felülbírálata. A polgári jogi kártérítési felelősség megállapításához a büntető eljárás szabályainak esetleges sérelme önmagában nem elégséges. E sérelmek - ha valóban felmerültek - a büntető eljárás szabályai szerint orvosolhatók. Így ezen összbüntetési határozat jogellenességének a vizsgálatára jelen kártérítési perben nem kerülhet sor.

Megjegyzi az ítélőtábla, hogy a II.r. alperes az összbüntetési ítélet meghozatalakor mindenben az akkor hatályos Be.574.§./3/ bekezdésében foglaltak szerint járt el, jogellenes magatartást nem tanúsított.

Mindezen indokolásbeli módosítással az ítélőtábla a megyei bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján ő köteles megfizetni a II.r. alperes felmerült másodfokú perköltségét (útiköltségét).

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 78. § /1/ bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Az ítélőtábla a Pp. 87. § /2/ bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes 100 %-os arányban pervesztes lett, és a pártfogó ügyvédi díj viselésére ő köteles.

Győr, 2010. évi február hó 4. napján

Dr. Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Lezsák József sk.
bíró